

LIETUVOS RESPUBLIKOS LYGIŲ GALIMYBIŲ KONTROLIERIUS

SPRENDIMAS

DĖL GALIMOS DISKRIMINACIJOS NEGALIOS PAGRINDU RESTORANE „DEMOLOFTAS“ TEIKIANT PASLAUGAS

TYRIMO

2025 m. rugsėjo 4 d. Nr. (25)SN-135)SP-59

Vilnius

Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyboje (toliau – Tarnyba) 2025 m. gegužės 6 d. gautas pareiškėjo (*duomenys neskelbtini*) (toliau – Pareiškėjas) skundas dėl galimos diskriminacijos negalios pagrindu (toliau – Skundas) restorane „Demoloftas“, esančiame T. Ševčenkos g. 16A, Vilniuje (toliau – Restoranas).

Pareiškėjas Skunde pateikė informaciją, kad jis 2025 m. balandžio 11 d. mėgino rezervuoti staliuką Restorane, tačiau jam el. paštu pasiteiravus, ar į Restoraną galima patekti žmonėms, judantiems asmenų su negalia vežimėliu, buvo atsakyta, kad įėjimas į patalpas nėra pritaikytas asmenims, judantiems vežimėliu. Pareiškėjui buvo atsakyta (šios ir kitų citatų kalba netaisyta): „Susukbtume ir galėtume pasirūpinti patogesniu patekimu, tačiau šiuo atveju vistiek neturime tinkamo vonios kambario.“ Pareiškėjas Skunde teigia, kad galimybė naudotis paslaugomis buvo apribota dėl jo negalios. Kartu su Skundu Pareiškėjas pateikė susirašinėjimo (el. paštu) su Restorano darbuotojais kopiją, kurioje nurodyta, kad Pareiškėjas teiravosi ne tik dėl pritaikyto įėjimo ir galimybės atvykti į Restoraną gegužės 23-iają, bet ir tualetu (vonio kambario), tačiau gavo neigiamą atsakymą.

2025 m. gegužės 18 d. Pareiškėjas el. paštu papildomai informavo, kad gegužės 8 d. nuvyko į Restoraną, tačiau į jį nepateko, pamatė, kad prie įėjimo buvo keli laiptai, nebuvo keltuvo ar pritaikytos pakylės.

Vadovaudamasi Lygių galimybių įstatymo 30 straipsnio 1 ir 2 dalimis, lygių galimybių kontrolierė 2025 m. gegužės 22 d. (ir pakartotinai 2025 m. liepos 16 d.) raštu Nr. (25)SN-135)S-286 (toliau – Raštas) kreipėsi į UAB „Demo versiją“ (toliau – Bendrovė) bei paprašė motyvuotai paaiškinti ir atsakyti: ar galite patvirtinti šiame rašte nurodytas aplinkybes; ar įėjimas į Restoraną yra pritaikytas žmonėms su judėjimo negalia (pvz., nėra laiptų arba yra įrengtas pandusas / keltuvas) (jei yra laiptai ar kitokia kliūtis), prašyta nurodyti, koks yra vieno laipto aukštis bei ar yra turėklai, taip pat prašyta pateikti tai patvirtinančius įrodymus (pvz.: dokumentų, nuotraukų ir vaizdo įrašų kopijas); prašyta nurodyti,

koks yra įėjimo į Restoraną durų plotis ir pateikti tai patvirtinančius įrodymus; klausta, ar Restorane yra tualetas, pritaikytas asmenims su negalia; ar tualete yra turėklai, specialiai įrengta vieta vežimėliui apsisukti (jeigu taip, prašyta pateikti tai patvirtinančius įrodymus); ar tualetų įranga (kriauklė, nuleidimo mygtukas, veidrodis) pasiekiami iš sėdimos padėties (jeigu taip, prašyta pateikti tai patvirtinančius įrodymus); ar visa Restorano erdvė yra pritaikyta asmenims su judėjimo negalia savarankiškai ir saugiai judėti; kokių priemonių imtasi (ketinama imtis), siekiant sudaryti sąlygas asmenims su judėjimo negalia gauti paslaugas, pateikti ir laisvai judėti Restorane; ar pastatas, kuriame yra Restoranas, ir pateikimas į jį atitinka galiojančius statybos techninius reglamentus bei juose nurodytus reikalavimus žmonių su negalia reikmėms; ar buvo gauta asmenų kreipimūsi (skundų), susijusių su Restorano pastato ir paslaugų prieinamumu asmenims su judėjimo negalia (jei taip – kokie šių kreipimūsi (skundų) nagrinėjimo rezultatai).

Taip pat prašyta pateikti ir kitą svarbią informaciją, susijusią su atliekamu tyrimu.

Lygių galimybių kontrolierė

n u s t a t ė :

2025 m. rugpjūčio 11 d. Tarnyboje gautas Bendrovės atsakymas į Raštą (toliau – Bendrovės atsakymas), kuriame pateikti atsakymai ir paaiškinimai.

Bendrovės atsakyme nurodyta:

„1. Ar galite patvirtinti šiame rašte nurodytas aplinkybes?

Taip

2. Ar įėjimas į Restoraną yra pritaikytas žmonėms su judėjimo negalia (pvz., nėra laiptų arba yra įrengtas pandusas / keltuvas)? Jei yra laiptai (ar kitokia kliūtis), prašome nurodyti, koks yra vieno laipto aukštis bei ar yra turėklai, taip pat prašome pateikti tai patvirtinančius įrodymus (pvz.: dokumentų, nuotraukų ir vaizdo įrašų kopijas).

Mūsų restoranas turėtų turėti prieigą prie neįgaliųjų rampos, tačiau kaimynai yra atitvėrę ją nuo mūsų disponavimo. Šiuo metu jeigu kyla poreikis patekti neįgaliesiems svečiams arba moterims su vežimėliu – mūsų kolektyvas visada padeda svečiams įeiti.

3. Nurodykite, koks yra įėjimo į Restoraną durų plotis ir pateikite tai patvirtinančius įrodymus.

Durų plotis buvo suprojektuotas, kad būtų patogus pateikimas visiems: ir atvykusiems su neįgaliųjų ar vaikiškai vežimėliais. Durų plotis 113 cm.

4. Ar Restorane yra tualetas, pritaikytas asmenims su negalia? Ar tualete yra turėklai, specialiai įrengta vieta vežimėliui apsisukti? Jeigu taip, prašome pateikti tai patvirtinančius įrodymus.

Restorano tualetas nėra pritaikytas asmenims su negalia, kadangi restoranas pradėjo vystyti savo veiklą patalpose, kurios nebuvo projektuotos restorano ir kavinės veiklai, kadangi patalpos yra senos įrengti didesnio vonios kambario nėra galimybės.

5. Ar tualetų įranga (kriauklė, nuleidimo mygtukas, veidrodis) pasiekiami iš sėdimos padėties? Jeigu taip, prašome pateikti tai patvirtinančius įrodymus.

Kriauklė bei nuleidimo mygtukas pasiekiami iš sėdimos padėties, veidrodžio neturime.

6. Ar visa Restorano erdvė yra pritaikyta asmenims su judėjimo negalia savarankiškai ir saugiai judėti?

Taip.

7. Kokių priemonių imtasi (ketinama imtis), siekiant sudaryti sąlygas asmenims su judėjimo negalia gauti paslaugas, patekti ir laisvai judėti Restorane?

Planuojama įsigyti mobili sulankstoma aliuminio rampa neįgaliųjų patekimui į restoraną, bei šiuo metu pranešus komandai, jog planuojamas vizitas asmens su judėjimo negalia, pasirūpiname, jog kolektyvas padėtų saugiai patekti į restoraną.

8. Ar pastatas, kuriame yra Restoranas, ir patekimas į jį, atitinka galiojančius statybos techninius reglamentus bei juose nurodytus reikalavimus žmonių su negalia reikmėms?

Neatitinka, restoranas yra senoj buvusioje gamykloje.

9. Kada buvo atlikti pastato, kuriame yra Restoranas ar statinio dalies, kuriame vykdoma Restorano veikla, rekonstravimo, pastato atnaujinimo ar remonto darbai?

2020 m. buvo keista priekiniai langai bei durys, 2023 metų vasarą buvo keisti fasado langai. Kitos informacijos apie rekonstravimo darbus – neturime.

10. Ar buvo gauta asmenų kreipimūsi (skundų), susijusių su Restorano pastato ir paslaugų prieinamumu asmenims su judėjimo negalia? Jei taip – kokie šių kreipimūsi (skundų) nagrinėjimo rezultatai? Taip pat prašyčiau pateikti kitą, Jūsų nuomone, svarbią informaciją, susijusią su atliekamu tyrimu. Jei paaiškinimą teiks vadovo įgaliotas asmuo, būtina pateikti ir įgaliojimą.

Buvo gautas tik vienas (*duomenys neskelbtini*) skundas 2025 m. gegužės 6 d.“

2025 m. rugpjūčio 28 d. iš Restorano vadovės telefonu gauta papildoma informacija, patvirtinanti, kad pastatas, kuriame įsikūręs Restoranas, nėra paveldo objektas.

Lygių galimybių kontrolierė

konstatuoja:

Tyrimo metu buvo vertinama, ar Bendrovė teikdama paslaugas nepažeidė Lygių galimybių įstatymo 8 straipsnio 1 dalies 1 punkto nuostatų.

Lygių galimybių įstatymo 8 straipsnio 1 dalies 1 punkte nustatyta, kad, įgyvendindamas lygias galimybes, prekių pardavėjas, gamintojas ar paslaugų teikėjas, nepaisydamas lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos, privalo visiems vartotojams sudaryti vienodas sąlygas gauti tokius pačius gaminius, prekes ir paslaugas, įskaitant aprūpinimą būstu, ir taikyti vienodas apmokėjimo sąlygas ir garantijas už tokius pačius ir vienodos vertės gaminius, prekes ir paslaugas.

Jungtinių Tautų asmenų su negalia teisių konvencijos¹ (toliau – Konvencija) 5 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta, jog valstybės, šios Konvencijos šalys, pripažįsta, kad prieš įstatymą visi asmenys lygūs ir lygūs pagal įstatymą, taip pat turi teisę į lygiavertę įstatymo apsaugą ir teisę vienodai naudotis įstatymo teikiamomis galimybėmis be jokio diskriminavimo. Valstybės, šios Konvencijos šalys, draudžia bet kokią diskriminavimą dėl negalios ir garantuoja asmenims su negalia vienodą ir veiksmingą teisinę apsaugą nuo diskriminavimo dėl bet kokios priežasties (Konvencijos 5 straipsnio 2 dalis).

Konvencijos 9 straipsnyje „Prieinamumas“ įtvirtinta pareiga valstybėms, šios Konvencijos šalims, siekti, kad asmenys su negalia galėtų gyventi savarankiškai ir visapusiškai dalyvauti visose gyvenimo srityse, imtis atitinkamų priemonių, užtikrinant asmenims su negalia lygiai su kitais asmenimis fizinės aplinkos, transporto, informacijos ir ryšių, įskaitant informacijos ir ryšių technologijų bei sistemų, taip pat kitų visuomenei prieinamų objektų ar teikiamų paslaugų prieinamumą tiek miesto, tiek kaimo vietovėse. Šios priemonės, kurios apima prieinamumo kliūčių ir trukdžių nustatymą ir pašalinimą, *inter alia* taikomos keliams. Be to, pagal Konvencijos 30 straipsnį valstybės, šios Konvencijos šalys, privalo imtis visų atitinkamų priemonių, kad užtikrintų, kad asmenys su negalia turėtų galimybę patekti į kultūros renginių ar paslaugų vietas (1 dalies c punktas).

Jungtinių Tautų asmenų su negalia teisių komitetas 2014 m. gegužės 22 d. Konvencijos 9 straipsnio „Prieinamumas“ Bendrojoje pastaboje Nr. 2 (toliau – Pastaba) nurodė, jog prieinamumas yra asmenų su negalia gyvenimo savarankiškai ir visapusiško bei lygiateisio dalyvavimo visuomenės

¹ 2024 m. rugsėjo 27 d. autentiškas vertimas (Vyriausybės kanceliarijos posėdžių skyrius), <https://socmin.lrv.lt/pub-lic/canonical/1724900267/3014/JT+asmen%C5%B3+su+negalia+teisi%C5%B3+konvencija.LT.2024.08.27.pdf>

gyvenime prielaida. Be fizinės aplinkos, transporto, informacijos ir ryšių, įskaitant informacijos ir ryšių technologijų bei sistemų, taip pat kitų visuomenei prieinamų objektų ar teikiamų paslaugų prieinamumo asmenys su negalia neturės lygių galimybių dalyvauti visuomenės gyvenime (Pastabos 1 straipsnis). Svarbu, kad prieinamumo klausimas būtų sprendžiamas visais aspektais, apimant fizinę aplinką, transportą, informaciją ir ryšius, taip pat paslaugas. Subjektų, valdančių pastatus, transporto infrastruktūrą, transporto priemones, informaciją ir ryšius, taip pat paslaugas, juridinio asmens statusas ir viešasis ar privatus pobūdis nebeakcentuojami. Visuomenei tiekiamos prekės, produktai ir teikiamos paslaugos turi būti prieinamos visiems, neatsižvelgiant į tai, ar juos / jas valdo ir (arba) tiekia / teikia valstybės institucija, ar privati įmonė. Asmenys su negalia turėtų turėti vienodas galimybes naudotis visomis visuomenei tiekiamomis prekėmis, produktais ir teikiamomis paslaugomis taip, kad būtų užtikrintos veiksmingos bei vienodos galimybės ir gerbiamas jų orumas. Toks požiūris kyla iš draudimo diskriminuoti; prieinamumo galimybių neužtikrinimas turėtų būti laikomas diskriminacija, nesvarbu, ar kaltininkas yra viešasis, ar privatus subjektas. Prieinamumas turėtų būti užtikrintas visiems asmenims su negalia, nepaisant negalios pobūdžio, neišskiriant jų jokiais pagrindais – rasės, odos spalvos, lyties, kalbos, religijos, politinių ar kitų įsitikinimų, nacionalinės ar socialinės kilmės, turto, gimimo ar kitokios padėties, teisinės ar socialinės padėties, ar amžiaus. Sprendžiant prieinamumo klausimą reikėtų ypač atsižvelgti į žmonių su negalia lyties ir amžiaus aspektus (Pastabos 13 straipsnis).

Lietuvos Respublikos Konstitucijoje įtvirtintas pamatinis asmenų lygybės principas. Konstitucijos 29 straipsnyje skelbiama, jog įstatymui, teismui ir kitoms valstybės institucijoms ar pareigūnams visi asmenys lygūs; žmogaus teisių negalima varžyti ir teikti jam privilegijų dėl lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų. Asmenų lygybės principas iš esmės reiškia diskriminacijos draudimą, o diskriminacija dažniausiai suprantama kaip žmogaus teisių varžymas ar tam tikrų privilegijų teikimas, atsižvelgiant į lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų požymius (be kitų, Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 1998 m. lapkričio 11 d., 2019 m. sausio 11 d., 2023 m. spalio 4 d. nutarimai).

Lygių galimybių įstatymo 1 straipsnyje nustatyta, jog šio įstatymo paskirtis – užtikrinti, kad būtų įgyvendintos Konstitucijos 29 straipsnio nuostatos, įtvirtinančios asmenų lygybę ir draudimą varžyti žmogaus teises ir teikti jam privilegijas lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų pagrindu. Konstitucijoje įtvirtintos asmenų lygybę reglamentuojančios pagrindinės nuostatos yra perkeltos į Lygių galimybių įstatymą, kuris draudžia diskriminaciją šio įstatymo taikymo srityje ne tik dėl konstitucinių nediskriminavimo pagrindų, bet ir dėl kitų žmogaus tapa-

tybės požymių ar priskiriamų savybių, kurios yra įtvirtintos Lygių galimybių įstatyme. Taip pat šiuo įstatymu siekiama, kad būtų įgyvendintos ir Europos Sąjungos teisės aktų, nurodytų šio įstatymo priede, kitų tarptautinių sutarčių nuostatos.

Pagal Lygių galimybių įstatymo 2 straipsnio 1 dalį, diskriminacija – tiesioginė ar netiesioginė diskriminacija, priekabiavimas, nurodymas diskriminuoti dėl lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos. Tiesioginė diskriminacija Lygių galimybių įstatymo 2 straipsnio 9 dalyje apibrėžiama kaip elgesys su asmeniu, kai dėl pirmiau išvardintų pagrindų asmeniui taikomos mažiau palankios sąlygos, negu panašiomis aplinkybėmis yra, buvo ar būtų taikomos kitam asmeniui.

Pagal Lygių galimybių įstatymo 2 straipsnio 5 dalį, netiesioginė diskriminacija – veikimas ar neveikimas, teisės norma ar vertinimo kriterijus, akivaizdžiai neutrali sąlyga ar praktika, kurie formaliai yra vienodi, bet juos įgyvendinant ar pritaikant atsiranda ar gali atsirasti faktinis naudojimosi teisėmis apribojimas arba privilegijų, pirmenybės ar pranašumo teikimas lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos pagrindu, nebent šį veikimą ar neveikimą, teisės normą ar vertinimo kriterijų, sąlygą ar praktiką pateisina teisėtas tikslas, o šio tikslo siekiama tinkamomis ir būtinomis priemonėmis. Tinkamų sąlygų nesudarymas ar prieinamumo neužtikrinimas negalią turintiems asmenims gauti paslaugas galėtų būti laikomas netiesiogine diskriminacija negalios pagrindu.

Pagal Lygių galimybių įstatyme įtvirtintą diskriminacijos sąvoką, tiriant diskriminacijos fakto buvimą ar nebuvimą, siekiama nustatyti, ar tam tikras elgesys, teisės norma, praktika galėtų tam tikrą asmenį dėl tam tikro asmens tapatybės požymio (aptariamam atveju – dėl negalios) priversti atsidurti mažiau palankioje padėtyje nei kitas asmuo, neturintis šio požymio.

Jau anksčiau minėtoje Konvencijoje įtvirtintas reikalavimas užtikrinti fizinės aplinkos prieinamumą asmenims su negalia įtvirtintas ir Lietuvos Respublikos asmens su negalia teisių apsaugos pagrindų įstatyme, kurio 5 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad asmuo su negalia turi teisę į prieinamą aplinką visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje.

Bylose dėl diskriminacijos, remiantis Lygių galimybių įstatymo 4 straipsnio nuostatomis, yra taikomas įrodinėjimo naštos perkėlimas galimam pažeidėjui, tai yra būtent skundžiamas asmuo turi paneigti diskriminacijos fakto buvimą, kai asmuo, galimai patyręs diskriminaciją, nurodo pirmines aplinkybes, leidžiančias preziumuoti tiesioginę ar netiesioginę diskriminaciją.

Konkretūs reikalavimai dėl pastatų pritaikymo žmonių su judėjimo negalia poreikiams įtvirtinti statybų norminiuose dokumentuose.

Pagal nuo 2020 m. sausio 1 d. galiojančio Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2019 m. lapkričio 4 d. įsakymu Nr. D1-653 patvirtinto statybos techninio reglamento STR 2.03.01:2019 „Statinių prieinamumas“ (nauja redakcija nuo 2023 m. birželio 9 d.) (toliau – Reglamentas) 1 priedo 2.2 punkto nuostatas – administracinės paskirties pastatai ir pagal 2.3 punkto nuostatas – paslaugų paskirties pastatai priskirtini statiniams, kurie turi būti pritaikomi specialiesiems asmenų su negalia poreikiams.

Reglamento nuostatose pateikiamos nuorodos į tarptautinį standartą ISO 21542:2011 „Pastatų statyba. Užstatytos aplinkos prieinamumas ir naudojimas“ (toliau – ISO standartas) ir nurodoma, jog, pritaikant aplinką asmenų su negalia poreikiams, įrengiant rampas, nuožulnas, įėjimus į paslaugų paskirties pastatus, lifthus, privaloma laikytis šio ISO standarto.

ISO standarto 10 skyriuje „Įėjimai į pastatą ir galutiniai priešgaisriniai išėjimai“ 10.3 punkte nurodoma, jog įėjimai į pastatą turi būti horizontalūs. Bet koks iškilas slenkstis negali būti aukštesnis nei 20 mm. Jeigu įėjimo aukšto lygis yra aukštesnis už aplinkinį žemės paviršių, prie pagrindinio įėjimo, lauko pusėje, turi būti įrengta tinkama nuolaidi prieiga arba rampa ir laiptų aikštelė.

ISO standarto 10.5 punkte nurodoma, kad įėjimo tarpdurio mažiausias laisvasis plotis turi būti bent 800 mm; rekomenduojamas 850 mm arba didesnis plotis, nes motorizuotą asmenų su negalia vežimėlių naudojančiam asmeniui gali reikėti daugiau erdvės.

ISO standarto 26.4.1 punkte nurodoma, kad laisva manevravimo erdvė tualetų patalpoje turi būti tokia, kad būtų įmanoma persėsti iš priekio, įstrižai ir iš šono. Grindų lygyje prieš unitazo sėdynę ir praustuvą esanti laisva manevravimo erdvė turi būti (mm) 1 500×1 500, išskyrus C tipo tualetus, kuriuose kaip bendrosios manevravimo erdvės dalis priimtina 300 mm erdvė po praustuviu.

ISO standarto 26.7 punkte nurodoma, kad abipus unitazo, 300–350 mm atstumu nuo tualetų centro, turi būti įrengti turėklai (arba nuleidžiamasis, arba pritvirtintas prie sienos). Mažiausias atstumas nuo sienos turėtų būti 40 mm. Pusėse, kuriose galimas šoninis persėdimas, 200–300 mm aukštyje nuo unitazo sėdynės turi būti įrengtas užlenkiamasis turėklas (nuleidžiamasis atraminis turėklas). Turėklai turi atlaikyti bet kuria kryptimi veikiančią bent 1 kN jėgą, rekomenduojama 1,7 kN. Užlenkiamąjo turėklo ilgis turėtų 100–250 mm persidengti su unitazo sėdynės priekiniu kraštu. Užlenkiamasis turėklas turėtų būti išdėstytas taip, kad užlenktą turėklą būtų galima pasiekti iš asmenų su negalia vežimėlio. Kai šalia unitazo yra siena, 200–300 mm aukštyje nuo unitazo sėdynės turi būti įrengtas horizontalusis turėklas, o vertikalusis turėklas turi tęstis nuo horizontaliojo turėklo iki 1 700 mm aukščio

nuo grindų lygio. Turėklas turi tęstis bent 150 mm iki unitazo sėdynės priekinio krašto. Visas horizontalusis turėklas turi būti be tarpų. Turėklai turi būti apvalaus profilio, ne mažesnio kaip 35 mm ir ne didesnio kaip 50 mm skersmens.

ISO standarto 26.9 punkte nurodoma, kad prieinamame tualete turi būti įrengtas praustuvas. Praustuvas turėtų būti tokioje vietoje, kad jį būtų galima pasiekti iš asmenų su negalia vežimėlio. Praustuvo viršus turi būti 750–850 mm aukštyje nuo grindų.

Tyrimas dėl prieinamumo asmenims su judėjimo negalia Restorane pradėtas Tarnyboje gavus skundą dėl Pareiškėjo galimos diskriminacijos negalios pagrindu. Pareiškėjas, kuris turi judėjimo negalią ir naudoja asmenų su negalia vežimėliu, 2025 m. balandžio 11 d. mėgino rezervuoti staliuką gegužės 23 d. Restorane, tačiau jam el. paštu pasiteiravus, ar į Restoraną galima patekti žmonėms, judantiems asmenų su negalia vežimėliu, buvo atsakyta, kad įėjimas į patalpas nėra pritaikytas asmenims, judantiems vežimėliu. Pareiškėjas gegužės 8 d. nuvyko į Restoraną, tačiau į jį nepateko, pamatė, kad prie įėjimo buvo keli laiptai, nebuvo keltuvo ar pritaikytos pakylės.

Tyrimo metu Bendrovė informavo, kad Restorano kolektyvas visada padeda svečiams su vežimėliais įeiti bei kad planuoja įsigyti sulankstomą rampą, kad asmenys su negalia galėtų patekti į Restoraną. Bendrovė pažymėjo, kad Restorano erdvė yra pritaikyta asmenims su judėjimo negalia savarankiškai ir saugiai judėti. Durų į Restoraną plotis – 113 cm. Bendrovė taip pat informavo, kad tualetas nėra prieinamas asmenims su negalia, teigiama, kad nėra galimybės įrengti didesnio vonios kambariom dėl to, kad patalpos senos.

Tyrimo metu nustatyta, kad Restoranas nėra pilnai prieinamas asmenims su judėjimo negalia ir dėl to Pareiškėjas negavo Restorano teikiamų paslaugų. Bendrovė teikdama atsakymą Pareiškėjui pripažino, kad Restoranas nėra pilnai pritaikytas asmenims su negalia: „Suskubtume ir galėtume pasirūpinti patogesniu patekimu, tačiau šiuo atveju vistiek neturime tinkamo vonios kambario“. Bendrovė atsakyme Tarnybai informavo, kad patvirtina Rašte nurodytas aplinkybes. Bendrovė nurodė, kad Restoranas neatitinka galiojančių statybos techninių reglamentų ir juose nurodytų reikalavimų žmonių su negalia reikmėms, nes Restoranas yra senoje buvusioje gamykloje.

Primintina, kad byloje dėl diskriminacijos (remiantis Lygių galimybių įstatymo 4 straipsnio nuostatomis) yra taikomas įrodinėjimo naštos perkėlimas, t. y. skundžiamasis asmuo turi paneigti diskriminacijos fakto buvimą. Tyrimo metu Bendrovė nepaneigė aplinkybės, kad Restoranas nėra pritaikytas asmenims su judėjimo negalia bei, to, kad Pareiškėjas dėl turimos negalios negavo paslaugų.

Kaip minėta, Konvencija įpareigoja valstybes nares, įskaitant visus paslaugų teikėjus, užtikrinti pagarbą asmenų prigimtiniam orumui, individualiam savarankiškumui, laisvę pačiam spręsti bei rinktis, ir asmens nepriklausomumui. Prieinamumas teikiant paslaugas turėtų būti užtikrintas visiems asmenims su negalia.

Įvertinus tyrimo metu gautą medžiagą, konstatuotina, kad Pareiškėjui nebuvo užtikrintas paslaugų prieinamumas, nebuvo sudarytos tinkamos ir orios sąlygos patekti į Restoraną. Akcentuotina, jog, kaip ne kartą yra pabrėžta lygių galimybių kontrolieriaus praktikoje², tinkamas prieinamumas yra asmenų su negalia gyvenimo savarankiškai ir visapusiško bei lygiateisio dalyvavimo visuomenės gyvenime prielaida; būtinybė įvairiose gyvenimo situacijose prašyti pagalbos atliekant kasdienes veiksmus bei naudojantis visuomenei plačiai prieinamomis paslaugomis asmenis nugalina, neužtikrina jų visaverčio savarankiško gyvenimo, žemina jų orumą bei savigarbą.

Pažymėtina, jog galimybių Pareiškėjui patekti į Restoraną nesudarymas laikytinas lygių galimybių pažeidimu.

Atsižvelgiant į tyrimo metu nustatytas aplinkybes konstatuotina, jog Bendrovė teikdama paslaugas neįvykdė Lygių galimybių įstatymo 8 straipsnio 1 dalies 1 punkte įtvirtintos pareigos.

Pagal Lygių galimybių įstatymo 17 straipsnio 2 dalį, lygių galimybių kontrolierius, be kita ko, teikia išvadas ir rekomendacijas bet kokiais su diskriminacija susijusiais klausimais dėl šio įstatymo įgyvendinimo, taip pat pasiūlymus valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms dėl lygių teisių įgyvendinimo politikos prioritetų. Įvertinus šio tyrimo metu gautą medžiagą, Bendrovei rekomenduotina užtikrinti paslaugų prieinamumą Restorane asmenims su judėjimo negalia. Rekomenduojama kreiptis į prieinamumo ekspertus dėl galimybės užtikrinti tinkamą prieinamumą asmenims su judėjimo negalia. Rekomenduotina asmenims su judėjimo negalia pritaikyti įėjimą į Restoraną, o iki kol bus atlikti pritaikymai, naudoti mobilų pandusą. Įsigijus mobilų pandusą Bendrovei rekomenduojama Restorano internetiniame puslapyje, taip pat ant Restorano įėjimo durų aiškiai nurodyti, kad Restoranas turi mobilų pandusą ir, esant reikalui, iškvietus Restorano darbuotoją atitinkamu telefono numeriu, mobilus pandusas būtų nedelsiant pastatytas prie įėjimo. Rekomenduotina įsitikinti, kad mobilus pandusas yra saugus naudoti, yra pakankamai tvirtas, kad juo galėtų naudotis asmenys, judantys įvairiais, taip pat ir motorizuotais vežimėliais. Taip pat rekomenduotina Restorano patalpose įrengti tualetą, tinkamą naudoti asmenims su negalia.

² Pavyzdžiui, Lygių galimybių kontrolieriaus 2024 m. lapkričio 4 d. sprendimas Nr. (24)SN-148)SP-78, https://lygybe.lt/wp-content/uploads/2024/11/sprendimas_del_galimos_diskriminacijos_negalios_pagrindu.pdf.

Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta, bei vadovaudamasi Lygių galimybių įstatymo 14, 16, 17 straipsniais, 29 straipsnio 2 dalies 6 punktu, 30 straipsnio 3 dalimi,

lygių galimybių kontrolierė

n u s p r e n d ž i a :

1. Įspėti UAB „Demo versiją“ dėl Lygių galimybių įstatymo 8 straipsnio 1 dalies 1 punkto pažeidimo.
2. Su sprendimu supažindinti UAB „Demo versiją“ ir Pareiškėją.
3. Įpareigoti UAB „Demo versiją“ išnagrinėti šiame sprendime pateiktas rekomendacijas ir apie nagrinėjimo rezultatus bei sprendimo vykdymą informuoti Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybą per 30 dienų nuo sprendimo gavimo dienos.

Sprendimas per 1 (vieną) mėnesį nuo jo gavimo dienos gali būti skundžiamas apygardos administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka arba Lietuvos administracinių ginčų komisijai (Vilniaus g. 27, 01402 Vilnius) Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatyme nustatyta tvarka.

Lygių galimybių kontrolierė

Birutė Sabatauskaitė